

**ŚWIATOWA
GOSPODARKA RYBNA**

Eugeniusz Gostomski
Tomasz Nowosielski

ŚWIATOWA GOSPODARKA RYBNA

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego
Gdańsk 2022

Recenzent
dr hab. Marek Grzybowski

Redaktor Wydawnictwa
Jerzy Toczek

Projekt okładki i stron tytułowych
Filip Sendal

Skład i łamanie
Mariusz Szewczyk

Publikacja sfinansowana ze środków:
Prorektora ds. Badań Naukowych Uniwersytetu Gdańskiego,
Wydziału Ekonomicznego Uniwersytetu Gdańskiego
oraz Katedry Transportu i Handlu Morskiego Wydziału Ekonomicznego
Uniwersytetu Gdańskiego

© Copyright by Uniwersytet Gdański
Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego

ISBN 978-83-8206-444-5

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel. +48 58 523 11 37, tel. kom. +48 725 991 206
e-mail: wydawnictwo@ug.edu.pl
wydawnictwo.ug.edu.pl

Księgarnia internetowa: wydawnictwo.ug.edu.pl/sklep/

Druk i oprawa
Zakład Poligrafii Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel. +48 58 523 14 49

Spis treści

Wstęp	9
1. Historia rybołówstwa na świecie	13
1.1. Rybołówstwo w czasach prehistorycznych i antycznych	13
1.2. Rozwój rybołówstwa w średniowiecznej Europie i we wczesnych czasach nowożytnych	15
1.3. Zmiany w rybołówstwie światowym w XIX i XX wieku	17
1.4. Historia polskiego rybołówstwa – okres międzywojenny	20
1.5. Polskie rybołówstwo morskie po drugiej wojnie światowej	22
2. Wielkość i struktura globalnych zasobów ryb i innych organizmów wodnych (bez roślin)	27
2.1. Zasoby ryb morskich i słodkowodnych	27
2.2. Znaczenie metod połowu ryb w morzach	29
2.3. Podstawowe formy połowu ryb	31
3. Światowe połowy ryb	37
3.1. Wielkość i struktura globalnych połowów ryb morskich	37
3.2. Globalna produkcja rybołówstwa lądowego	42
3.3. Połowy ryb morskich i słodkowodnych przez rybołówstwo w Polsce w latach 2016–2019	45
4. Morskie porty rybackie na świecie	49
4.1. Pojęcie i zadania morskich portów rybackich	49
4.2. Krótka historia portów rybackich	51
4.3. Największe porty rybackie na świecie	53
4.4. Porty i przystanie rybackie w Polsce	57
5. Statki rybackie	61
5.1. Definicja i funkcje statku rybackiego	61
5.2. Typy statków rybackich	65
5.3. Charakterystyka wybranych jednostek rybackich	74
5.4. Systemy eksploatacji statków rybackich	81
6. Światowa flota rybacka	87
6.1. Wielkość i struktura światowej floty rybackiej	87
6.2. Flota rybacka krajów Unii Europejskiej	94
6.3. Polska flota rybacka w 2020 r.	95

7.	Wspólna polityka rybołówstwa morskiego Unii Europejskiej	97
7.1.	Rola rybołówstwa w gospodarce krajów UE	97
7.2.	Ewolucja unijnej polityki w zakresie rybołówstwa	99
7.3.	Kontrola połowów i egzekwowanie przepisów w unijnym rybołówstwie	104
7.4.	Finansowanie wspólnej polityki rybołówstwa	105
7.5.	Działalność międzynarodowa Unii Europejskiej w dziedzinie rybołówstwa morskiego	111
8.	Rybołówstwo morskie w świetle międzynarodowego prawa morza	115
8.1.	Ewolucja podejścia prawa międzynarodowego do rybołówstwa morskiego	115
8.2.	Konsekwencje ustanowienia wyłącznych stref ekonomicznych dla światowego rybołówstwa	118
9.	Zagrożenia dla zasobów ryb morskich i organizmów wodnych	123
9.1.	Zagrożenia dla zasobów biologicznych mórz spowodowane przez rybołówstwo morskie	123
9.1.1.	Przełowienie mórz i oceanów jako główna przyczyna dramatycznego kurczenia się światowych zasobów ryb	123
9.1.2.	Przyłowy i odrzuty ryb	126
9.1.3.	Niszczzenie dna morskiego przez trałowanie denne	128
9.1.4.	Nielegalne połowy ryb	128
9.1.5.	Destrukcyjne metody połowu ryb morskich	130
9.1.6.	Nieuzasadnione subwencjonowanie rybołówstwa morskiego	131
9.2.	Zagrożenia dla środowiska morskiego wynikające ze zmiany klimatu na Ziemi i zanieczyszczenia mórz	131
9.2.1.	Szkodliwy wpływ zmian klimatu na Ziemi na zasoby ryb w środowisku morskim	131
9.2.2.	Negatywny wpływ zanieczyszczania mórz na zasoby ryb	132
9.3.	Działania na rzecz zrównoważonego rybołówstwa na świecie	134
10.	Znaczenie ryb i organizmów wodnych dla ludzkości i ich konsumpcja na świecie	137
10.1.	Znaczenie odżywcze ryb i przetworów rybnych	137
10.2.	Wielkość i zróżnicowanie konsumpcji ryb na świecie	140
11.	Rozwój i znaczenie akwakultury na świecie	147
11.1.	Akwakultura jako element gospodarki rybnej na świecie – istota i formy	147
11.2.	Rozwój akwakultury na świecie	148
11.3.	Akwakultura w Polsce	155

11.4. Wpływ akwakultury na środowisko naturalne	157
11.5. Działania Unii Europejskiej na rzecz zrównoważonego rozwoju akwakultury w krajach członkowskich	158
12. Przemysł przetwórstwa rybnego	161
12.1. Istota i rozwój przemysłu rybnego na świecie	161
12.2. Przetwórstwo ryb w krajach Unii Europejskiej	165
12.3. Przemysł przetwórstwa rybnego w Polsce	170
12.4. Produkcja mączki rybniej i oleju rybnego na świecie	173
13. Handel międzynarodowy produktami rybołówstwa i akwakultury	175
13.1. Eksport i import ryb, owoców morza i produktów przemysłu rybnego	175
13.2. Główni eksporterzy i importerzy produktów rybołówstwa i akwakultury na świecie w latach 2016–2018	178
13.3. Międzynarodowa wymiana handlowa rybami i ich przetworami krajów UE z krajami trzecimi oraz wewnątrzunijny handel rybnym	183
13.4. Polski eksport i import ryb, przetworów rybnych i owoców morza	190
14. Gospodarka rybna w wybranych krajach	195
14.1. Gospodarka rybna w Peru	195
14.2. Gospodarka rybna i spożycie ryb w Niemczech	197
14.3. Gospodarka rybna i spożycie ryb w Wietnamie	202
14.4. Rybołówstwo morskie i akwakultura w Norwegii	205
Zakończenie. Perspektywy rozwoju światowego rybołówstwa	209
Bibliografia	215
Spis tabel	223
Spis rysunków	227